

A grayscale portrait of Mihály Vörösmarty, a Hungarian poet, is the central focus. The portrait is semi-transparent and overlaid with vibrant, flowing abstract shapes in shades of red, orange, yellow, and cyan. The text is overlaid on the lower-left portion of the portrait.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY KÖLTÉSZETE A 30-AS ÉVEKBEN

Szózat, A Guttenberg-albumba

KÉT KÖLTEMÉNY, KÉT MAI KÉRDÉS

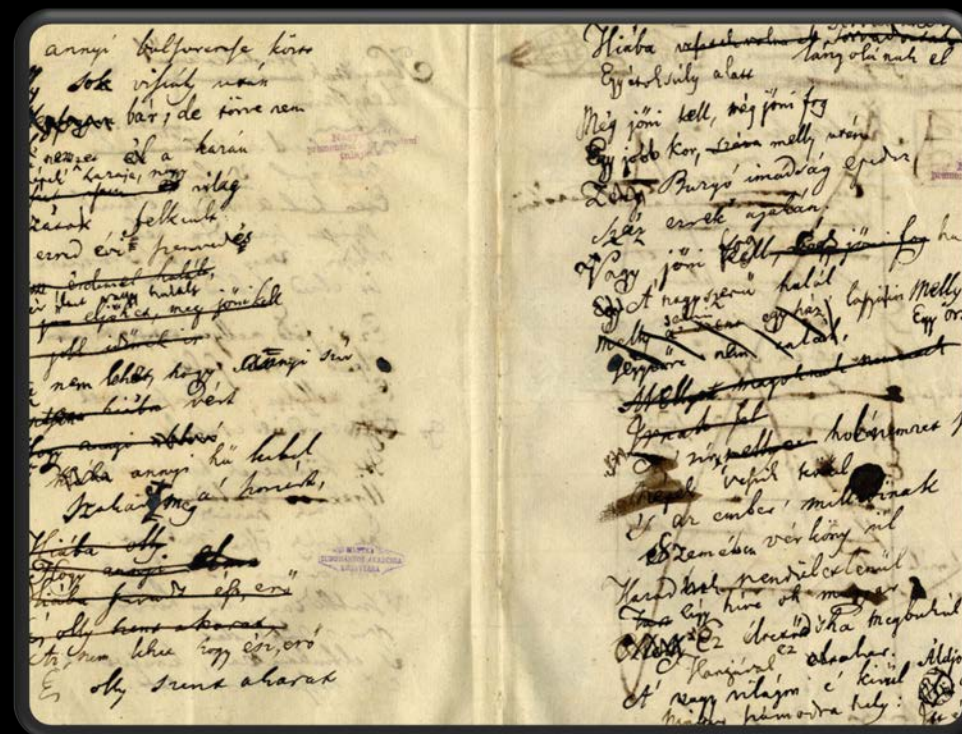
1. A magyar ember hogyan viszonyuljon a mindenkori hazájához?
2. Elérte-e már az emberiség azt a kort, amikor a szellemi kultúra diadalt arat?

SZÓZAT (1836)

- A romantika magyarságverseinek sorába tartozik Kölcsey Ferenc Hymusa és Petőfi Sándor Nemzeti dala mellett – nemzeti szimbólum.
- Irodalmi, kulturális és nemzeti közkincsünk.
- Megzenésítése 1843. Egressy Béni
- Ma a magyarság nemzeti rendezvényeinek protokolljában az esemény záró akkordjaként hangzik el, míg a Hymnus nyitja meg ugyanazt.

A SZÓZAT ÁLTAL FELVETŐDŐ LEHETSÉGES KÉRDÉSEK

- Hová tartozunk? Mit jelent ma a haza fogalma?
- Kisebbségi létben hogyan viszonyulhatunk a haza kérdéséhez?
- A haza fogalma a romantika korszakában forrott ki a nemzeti öntudat kialakulásával és erősödésével párhuzamosan.

A VERS ADATLAPJA

- Születési éve: 1835.
- Megjelenés: 1836. Auróra folyóirat
- Műfaja: óda
- Stílusa: Fennkölt, ünnepélyes pátosz
- Szerkezete: keretes és retorikai (szónoki) felépítésű
- Versformája: skót ballada
 - a 8-6-8-6 szótagszámú versszak rímképlete: xaxa, ahol az 1-3. sor végén soráthajlás fokozza a vers feszültségét, lüktetését

SZÓZAT (14 szakasz)

Hazádnak rendületlenül
Légy híve, oh magyar;
Bölcsőd az s majdan sírod is,
Mely ápol s eltakar.

keret

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Aldjon vagy verjen sors keze;
Itt élned, halnod kell.

tétel

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez, melyhez minden szent nevet
Egy ezredév csatolt.

Itt küzdenek honért a hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

az ITT
múltja

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlódat,
S elhulltanak legjobbaink
A hosszú harc alatt.

És annyi balszerencse közt,
Oly sok vizály után,
Mégfogva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.

S népek hazája, nagy világ!
Hozád bátran kiált:
"Egy ezredévi szenvedés
Kér éltet vagy halált!"

A jelen
reménye

Az nem lehet hogy annyiszor
Hiában onta vért,
S keservben annyi hű kebel
Szakadt meg a honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő,
És oly szent akarat
Hiába sorvadozzanak
Egy átoksúly alatt.

Még jőni kell, még jőni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százerek ajakán.

Vagy jőni fog, ha jőni kell,
A nagyszerű halál,
Hol a temetkezés fölött
Egy ország vérben áll.

Jövő
víziója

S a sírt, hol nemzet sűlyed el,
Népek veszik körül,
S az ember millióinak
Szemében gyászköny űl.

Légy híve rendületlenül
Hazádnak, oh magyar;
Ez éltetőd, s ha elbukál,
Hantjával ez takar.

keret

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze;
Itt élned, halnod kell

KÖLTŐI KÉPEK ÉS STÍLUSALAKZATOK

Az ellentétpárok feszültsége végig kíséri a költeményt.

- Bölcső – sír
- Ápol – eltakar
- Élned – halnod
- Honért küzdtek – rabigát tört össze
- Szabadság – véres zászló
- Megfogyva – nem törve
- Élet – halál
- Jobb kor – nagyszerű halál (oximoron)

A GUTTENBERG-ALBUMBA

- Alkalmi versként született a könyvnyomtatás 400. évfordulójára.
- Megelőlegezi a negyvenes években írott Gondolatok a könyvtárban című ódájának a kérdéseit.

A GUTTENBERG-ALBUMBA ÁLTAL FELVETETT KÉRDÉSEK

- Mi számít ma értéknek kulturális, szellemi, erkölcsi szempontból?
- Mit jelent a könyv a mai ember számára?

A vers már a romantika fénykorában íródott, amikor a felvilágosodás eszmei törekvéseire már kellő távolságból visszatekinthettek a gondolkodók.

Mérlegelték a kitűzött célok megvalósulását.

A VERS ADATLAPJA

- Megjelenése: 1839. Braunschweigi kiadó díszes albuma
- Műfaja: óda
- Stílusa: Fennkölt, ünnepélyes pátosz
- Szerkezete: egyetlen romantikus körmondat, öt feltételes időhatározói mellékmondat készíti elő az utolsó két sor főmondatát
- Versformája: epigramma
 - 7 disztichon (1 hexameter + 1 pentameter)

Guttenberg albumba

anafora

Majd ha kifárad az éj s hazug álmok papjai szűnnek

S a kitörő napfény nem terem ál **tudományt**;

Majd ha kihull a kard az erőszak durva kezéből

S a **szent béke** korát nem cudarítja gyilok;

Majd ha baromból s ördögből a népszaroló dús

S a nyomorú pórnép **emberiségre javúl**;

Majd ha **világosság** terjed ki keletre nyugatról

És áldozni tudó szív nemesíti az észet;

Majd ha tanácsot tart a föld népsége magával

És eget ostromló hangokon összekiált,

S a zajból egy szó válik ki dörögve: „**igazság!**”

S e rég várt követét végre leküldi az ég:

Az lesz csak méltó diadal számodra, nevedhez

Méltó emlékjelt akkoron ad a világ.

főmondat

„ROKONVERSEK”

- Batsányi János: A franciaországi változásokra (1789)

„Nemzetek, országok! kik rút kelepcebén

(...)

*Ti is, kiknek vérét a természet kéri,
Hív jobbágyitoknak felszentelt hóhéri!”*

- Petőfi Sándor: A XIX. század költői (1847)

*„Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet,
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet,
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kánaán!”*

FELADAT:

A megismert versek kapcsán válaszold meg az alábbi kérdéseket!

- Hová tartozónak érzed magad? Mit jelent számodra a haza fogalma?
- Sorolj fel 3-3 kulturális, szellemi és erkölcsi értéket, amit szerinted ma is fontosnak tartanak az emberek?
- Olvasd el az Olvasókönyvedben a Szózathoz és A Guttenberg-albumba című versekhez tartozó Magyarázatokat és Értelmezési szempontokat!

KÖSZÖNÖM A
FIGYELMET!